

Anti-pestprotocol

kindcentrum
de samenstrom m

OP DE **Samenstroom...**

MAG **JIJ** ER ZIJN!

VOELEN WIJ ONS
GEZIEN & GEHOORD

BEN JIJ VERANTWOORDELIJK
voor **jouw gedrag**

ZORGEN WIJ VOOR ELKAAR
EN VOOR ONZE OMGEVING

WEET IEDEREEN
DAT **JIJ JE**
BEST DOET!

RESPECTVOL EN
vriendelijk
MET ELKAAR OM

GAAN WIJ

Predikant Swildensstraat 35

5421 VA Gemert

Tel. 0492-361419

E-mail: info.samenstroom@stichtinggoo.nl

Website: www.kcsamenstroom.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Preventief beleid	3
Do Good Feel Good	4
Kijk! en SCOL.....	4
Wat verstaan wij onder pesten?	5
Welke rollen zijn er?.....	5
Signalen voor een peestsituatie	6
Stappenplan.....	7
Eventuele problemen bij de aanpak van pesten	8
Omgang met deze problemen.....	8
Aanspreekpunten	8
Informatie voor ouders van een gepest kind	9
Signalen	9
Wat kunt u als ouders van een gepest kind doen?	9
Tips:	9
Informatie voor ouders van een pestend kind.....	11
Signalen	11
Wat kunt u als ouders van een pestend kind doen?.....	11
Tips	11
Mogelijke instanties waar men extern hulp kan zoeken.....	13

Inleiding

Pesten komt helaas binnen ieder kindcentrum voor. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en willen aanpakken. Enerzijds voeren wij een actief preventief beleid om het pesten op onze school te voorkomen, anderzijds pakken we pestgedrag serieus aan. We streven naar een samenwerking tussen alle betrokkenen: het gepeste kind, de pester, de leerkracht/pedagogisch medewerker, de overige klasgenoten en de ouders.

Dit anti-pestprotocol geeft kinderen, leerkrachten, pedagogisch medewerkers en ouders duidelijkheid over hoe pesten wordt voorkomen en hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt. We volgen dit protocol met als doel om een goed pedagogisch klimaat te creëren en alle kinderen zich veilig te laten voelen binnen ons kindcentrum.

Preventief beleid

Kindcentrum De Samenstroom wil staan voor een sociaal veilige school waarbinnen kinderen zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen. Ons kindcentrum bestaat uit opvang en onderwijs. Hier zijn pedagogisch medewerkers, leerkrachten, onderwijsassistenten, interne begeleiders en een managementteam werkzaam. Onze visie is gebaseerd op een aantal pedagogische kernwaarden:

Veiligheid

Hierbij gaat het om fysieke en emotionele veiligheid. Om ieders talent tot bloei te laten komen is veiligheid een essentieel fundament. Veiligheid betekent voor ons: jezelf (mogen) zijn, oog voor elkaar hebben, geborgenheid bieden en voelen, respect hebben voor elkaar en de omgeving.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Onder het dragen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid verstaan wij dat iedereen de verplichting voelt om te zorgen dat het goed gaat met jezelf, de ander en de omgeving. Dat betekent dus dat ieder verantwoordelijk is voor het eigen gedrag en dat we elkaar daarop aanspreken.

Openheid

Wij vinden goede relaties tussen alle betrokkenen binnen het kindcentrum belangrijk. Openheid zorgt hierbij voor wederzijds begrip. Door transparantie in communicatie geven wij duidelijkheid in processen, beslissingen, mogelijkheden en beperkingen. Dit verwachten we van iedereen, ook ouders zijn hierbij een wezenlijke partner.

Verdraagzaamheid

In ons kindcentrum komen mensen met verschillende achtergronden dagelijks met elkaar in aanraking. Dit maakt het noodzakelijk dat wij van eenieder verwachten om onderlinge verschillen te accepteren.

Om pesten preventief te voorkomen en deze visie in de praktijk tot uiting te laten komen zetten wij Do Good Feel Good in. Do Good Feel Good is een aanpak die door onszelf, met behulp van de juiste externe expertise, is ontwikkeld.

Do Good Feel Good

Op de voorpagina van dit anti-pest protocol staan de kernzinnen die wij hanteren binnen de aanpak van Do Good Feel Good. Door deze kernzinnen we allemaal dezelfde taal spreken en weten we wat de afspraken zijn binnen het kindcentrum over hoe we met elkaar omgaan. Overal binnen ons kindcentrum zijn deze afspraken zichtbaar en voelbaar. De leerkracht/PM'er heeft hierin een voorbeeldfunctie en leert de kinderen om zich naar deze kernzinnen te gedragen. Dit doen we natuurlijk iedere dag, maar door middel van speciale Do Good Feel Good weken en dagen brengen we dit extra onder de aandacht. De eerste week na de zomervakantie en de eerste week na de kerstvakantie staan volledig in het teken van Do Good Feel Good. Na iedere andere vakantie is de eerste dag een Do Good Feel Good dag.

Op deze dagen leren we kinderen hoe we met elkaar omgaan door middel van (kring)gesprekken, spelletjes en activiteiten. Ieder half jaar staat een andere kernzin centraal, zodat de kinderen gedurende hun hele loopbaan binnen het kindcentrum minimaal twee keer met alle kernzinnen in aanraking komen.

Alle pedagogisch medewerkers en leerkrachten ontvangen voor iedere Do Good Feel Good dag of week een draaiboek wat is opgesteld door de werkgroep sociale veiligheid. In dit draaiboek staan allerlei lessen, activiteiten, spellen en suggesties omtrent Do Good Feel Good. We gebruiken onder andere de methode Leefstijl als bronnenboek om geschikte activiteiten te selecteren. Ook zetten we verschillende symbolieken in, om kinderen te helpen inzicht te krijgen in gevoelens en gedrag van zichzelf en een ander.

Do Good Feel Good heeft een belangrijke plek én functie binnen ons kindcentrum. In team- en unitvergaderingen en op studiedagen wordt het team geïnformeerd over de ontwikkelingen en evalueren we de aanpak. Na iedere Do Good Feel Good week wordt er geëvalueerd met kinderen en ouders. Zo kunnen we onze werkwijze steeds optimaliseren en laten aansluiten bij wat het kindcentrum nodig heeft.

Kijk! en SCOL

Om de sociale veiligheid van kinderen te monitoren worden twee instrumenten ingezet. Voor de kinderen vanaf 0 jaar tot en met groep 2 maken we gebruik van Kijk!. Door het vastleggen van observaties in dit systeem wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling nauwlettend gevolgd. Vanaf groep 3 tot en met groep 8 maken we gebruik van SCOL. Dit is een Sociale Competentie Observatie Lijst. Door het invullen van SCOL krijgt de leerkracht een goed beeld van het veiligheidsgevoel en welbevinden van ieder kind. Vanaf groep 6 vult ook ieder kind zelf deze vragenlijst in. Naar aanleiding van de uitslag van deze vragenlijsten kan de leerkracht, in samenspraak met de intern begeleider, het handelen in de klas afstemmen op dat wat het kind of de groep nodig heeft. De BSO hanteert een observatielijst welbevinden en een vragenlijst over het welbevinden die door ouders ingevuld kan worden en door kinderen vanaf 8 jaar.

Wat verstaan wij onder pesten?

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar; niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder iemand pijn te willen doen.

Bij pesten ben je niet gelijk aan elkaar. De pester is vaak verbaal en/of lichamelijk sterker en anderen kijken vaak tegen de pester op. Pesten gebeurt doorgaans in een groep en is vaak gericht op dezelfde persoon. Pesten gebeurt moedwillig, met een vervelende bedoeling en voor langere tijd.

Bij grensoverschrijdend gedrag wordt er direct contact opgenomen met de intern begeleider en zal een ander protocol en dus ander stappenplan gevolgd worden.

Welke rollen zijn er?

Bij pesten onderscheiden we verschillende betrokkenen. Om het pesten aan te pakken is het van belang dat de aanpak zich richt op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pester(s), de ouders, de klas/groep en het kindcentrum. We noemen dit de vijf sporen aanpak.

Het gepeste kind

Er zijn helaas meerdere aanleidingen om door anderen gepest te worden. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen het pesten en stralen dat dan uit. Deze angst en onzekerheid worden versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt.

De pester

Het komt regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het gepest te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving als pester gaan opstellen. Een pester is vaak onzeker. Het lukt diegene niet om zich op een andere manier te uiten dan door het ongewenste gedrag te vertonen. Ook pesters hebben last van hun pestgedrag. Door hun beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om gelijkwaardige vriendschap op te bouwen en te onderhouden. Het is van belang om aandacht te besteden aan hun onmacht om met andere kinderen een gezonde relatie op te bouwen.

De ouders/verzorgers

Wanneer een kind wordt gepest, durft hij of zij dit in veel gevallen niet te vertellen. Soms ook niet aan de ouders. Ze kunnen bang zijn dat hun ouders naar het kindcentrum gaan en dat dit dan verkeerd uitpakt. Ze schamen zich vaak dat het hen overkomt en soms denken ze dat ze het pesten zelf hebben uitgelokt of verdienen. Ouders/verzorgers hebben hierin een signaalfunctie en moeten de ruimte voelen om samen met het kindcentrum pestgedrag aan te pakken. Ouders/verzorgers hebben in de opvoeding invloed op het pesten en er ligt ook voor hen een taak om pestgedrag te laten stoppen.

De klas/groep

Wanneer er sprake is van pesten, heeft ieder kind in de klas/groep daar een taak in. We kunnen dit onderverdelen in:

- De meelopers: de ene meeloper doet met de pester mee, omdat hij bang is om zelf gepest te worden. De andere meeloper vindt de sensatie wel spannend en zoekt dit op.
- De omstanders: deze kinderen weten dat er gepest wordt, maar doen er niets aan.
- Aspirant helpers: dit zijn de kinderen in de groep die de gepeste kind eigenlijk wel willen helpen, maar niet precies weten hoe of er wat huiverig voor zijn.
- De helpers: zij nemen het op voor het gepeste kind.

Het kindcentrum

De medewerkers van het kindcentrum en in het bijzonder de leerkracht/PM'er heeft invloed op het pesten, heeft een signalerende rol en zal het pestgedrag bespreekbaar moeten maken met alle betrokken partijen.

Signalen voor een pestsituatie

Er ligt voor alle betrokkenen een taak om een pestsituatie te signaleren. Denk hierbij aan:

- Als er veelvuldig en langdurig beklag is door of over hetzelfde kind.
- Als een kind er vaak ongelukkig en verdrietig uit ziet.
- Als een kind vaak afwezig is (omdat hij niet naar school wil).
- Als een kind iedere keer niet mee mag doen met een spel of als laatste wordt gekozen.
- Als het kind geen of weinig vrienden of vriendinnen heeft.
- Als er materialen bewust kapot worden gemaakt van hetzelfde kind.

Stappenplan

Wanneer er signalen van pesten zijn, kunnen de volgende stappen worden doorlopen:

- De signalen vastleggen in het logboek van het gepeste kind/de pester en de juiste informatie verzamelen door gesprekken aan te gaan met het gepeste kind, de pester en eventuele andere betrokkenen.
- In gesprek met de pester: help de pester in te zien wat hij/zij doet met de gevoelens van diegene die hij pest.
- In gesprek met het gepeste kind: medeleven tonen, luisteren, vragen stellen en veiligheid bieden.
- In gesprek met de pester én het gepeste kind, zodat van beide partijen duidelijk wordt welke gevoelens er spelen.
- In gesprek met de hele groep en afspraken aan iedereen duidelijk maken.
- Inlichten van ouders van beide partijen.
- Wanneer het pesten niet stopt, overlegt de leerkracht/PM'er met intern begeleider over vervolgstappen.
- Het is afhankelijk van verschillende factoren of en wat de consequenties van pestgedrag zullen zijn. De afspraken van Do Good Feel Good vormen de basis om hierover te besluiten.

Eventuele problemen bij de aanpak van pesten

Wanneer het pesten niet stopt, zijn er drie groepen die daar iets aan kunnen doen: de pester, de groep en de gepeste. Bij alle drie de groepen kunnen er problemen ontstaan bij het oplossen van het pestgedrag. Het is belangrijk om voor alle drie de groepen een overzichtelijk plan van aanpak te maken. Voor de pester en de gepeste kan een gesprek met ouders erbij ook werken. Een groepsgesprek behoort ook tot de mogelijkheden om het meeloopgedrag van de groep inzichtelijk te maken. Mocht een gesprek tussen de pester, de groep, de gepeste en de eventuele helpers/meelopers niet werken, dan kunnen er andere consequenties worden gesteld.

Omgang met deze problemen

Wanneer de leerkracht/PM'er het pestgedrag niet kan stoppen, is het zinvol om te kijken naar verschillende de-escalerende consequenties. Denk hierbij aan een gesprek met IB-er/directie of een brief aan alle ouders van een groep. Ook kan het nuttig zijn om externe instanties in te schakelen voor een nodige interventie, zoals een sociale vaardigheids- of gedragstraining. In het uiterste geval kan een schorsing of verwijdering worden opgelegd tegen de pester, zodat de veiligheid van de gepeste wordt gewaarborgd.

Aanspreekpunten

Vertrouwenspersoon

Leidt de curatieve aanpak niet tot resultaat, dan kan de inschakeling van een anti-pestcoördinator wenselijk/noodzakelijk blijken.

Dit zijn:

1. Bianca van Hamersveld
2. Phebe van Hal

Ook kan het inschakelen van een vertrouwenspersoon wenselijk/noodzakelijk zijn.

De vertrouwenspersoon van KC De Samenstroom is:

1. Bianca van Hamersveld
2. Marjan Winkelmolen

Zij zijn vertrouwenspersoon voor teamleden en ouders.

Overige contacten binnen het kindcentrum/de stichting

Buiten de scholen zijn er ook externe vertrouwenspersonen voor ons kindcentrum:

1. Marijke Creemers, telefoonnummer: 0620537095
E-mail: marijkecreemers@vertrouwenswerk.nl
2. Roy Ploegmakers, telefoonnummer: 06 48088774
E-mail: royploegmakers@vertrouwenswerk.nl

Ouders kunnen hun klacht melden of om een advies vragen bij één van bovengenoemde personen.

Informatie voor ouders van een gepest kind

Signalen

- Als een kind bang is om naar school te gaan
- Als een kind onrustig slaapt en last heeft van nare dromen
- Als een kind herhaaldelijk klaagt over buik- of hoofdpijn of misselijkheid
- Als een kind een vervelend gevoel ervaart op zondagavond of aan het eind van de vakantie
- Als een kind nooit klasgenootjes mee naar huis neemt
- Als een kind nooit wordt uitgenodigd voor feestjes
- Als een kind regelmatig thuiskomt met kapotte spullen of verwondingen
- Als een kind een onlogische route kiest om naar huis te gaan
- Als het gedrag verandert, met eventueel een terugval (duimen, bedplassen etc.)

Niet al deze signalen komen bij alle gepeste kinderen voor en al zeker niet in dezelfde mate. Het zijn enkele signalen die alarmbellen kunnen doen afgaan.

Wat kunt u als ouders van een gepest kind doen?

Iemand die gepest wordt, heeft (op dat moment) nog niet de mogelijkheid gevonden om adequaat te reageren op negatieve gedrag van een ander. Echter dat geeft die ander niet het recht om te gaan pesten! Bij pesten zit de pester fout en niet de gepeste.

1. Klopt het, dat hij of zij gepest wordt? (H)Erkenning van het probleem. Is het daadwerkelijk pesten en hoe ervaart het kind dit?)
2. Door wie wordt hij of zij gepest? (Doorvragen: "Zijn er nog meer?")
3. Waar gebeurt het pesten? (Doorvragen: "Zijn er nog meer plekken?")
4. Hoe vaak wordt hij of zij gepest?
5. Hoeveel dagen, weken, maanden of jaren loopt dit al?
6. Weet de leerkracht/PM'er, of iemand anders, dat hij of zij gepest wordt?
7. Wordt het kind alleen op school gepest of ook elders?
8. Wordt het kind alleen door kinderen van de eigen school gepest of ook door andere kinderen?
9. Wat heeft het kind zelf al aan het pesten proberen te doen?
10. Op welke momenten wordt er niet gepest en op welke momenten wel?
11. Welke kinderen pesten hem of haar nooit?
12. Welke kinderen proberen hem of haar wel eens te helpen?
13. Bespreek samen met het kind, wat hij /zij kan doen tegen het pesten en bekijk samen met het kind welk gedrag hij / zij in een bepaalde situatie wil tonen. En oefen dat. Het kan zijn dat ouders het moeilijk vinden om dit hun kind te leren. Een sociale vaardigheidstraining kan dan ook aangeboden worden.

Tips:

- Maak een duidelijk onderscheid tussen plagen, ruzie en pesten.
- Geef alleen tips, die een kind kan uitvoeren en ook mag uitvoeren.
- Maak geen opmerkingen als: "Als ze mij gepest zouden hebben, dan.....", want dat zijn opmerkingen waaruit het kind kan halen, dat je in hem of haar teleurgesteld bent.
- Bespreek met je kind een plan van aanpak, bijvoorbeeld naar de leerkracht/PM'er gaan om te vertellen dat het gepest wordt en doe dit stapje voor stapje. Benadruk de successen.
- Vraag aan je kind ook wat goed gaat op school.
- Ga na of een zelfverdedigingssport iets voor je kind is. Veel gepeste kinderen zullen het geleerde niet gaan toepassen, maar wel hierdoor een dosis zelfvertrouwen krijgen, hetgeen

ze dan ook weer uitstralen, waardoor pesten vaak afneemt. Ook een teamsport waarin positieve en negatieve feedback wordt gegeven kan hiervoor geschikt zijn.

- Laat het kind een dagboek (logboek) bijhouden.
- Kinderen die langdurig gepest zijn, hebben vaak baat bij een sociale vaardigheidstraining om weer zelfvertrouwen te krijgen in het omgaan met mensen.
- Vertel je kind waarom je blij bent met hem of haar.
- Maak met school concrete afspraken over het aanpakken van pesten. Het pesten moet stoppen! Veel leerkrachten/pedagogisch medewerkers lukt het om pesten te doen stoppen.

Informatie voor ouders van een pestend kind

Signalen

- Als een kind weigert om met bepaalde personen samen te werken
- Als een kind zich af zet tegen de groep, speelt de baas
- Als een kind snel de zwakke plekken van anderen weet te benoemen en ze daarop pakt
- Als een kind zich moeilijk in anderen in kan leven
- Als een kind moeilijk regels en grenzen aanvaardt
- Als een kind vaker impulsief en agressief reageert
- Als een kind signalen laat zien van een dubbelleven: in de buurt van autoriteit is er niets aan de hand, op onbewaakte momenten misdraagt het kind zich

Niet al deze signalen komen bij alle pesters voor en al zeker niet in dezelfde mate. Het zijn enkele signalen die alarmbellen kunnen doen afgaan.

Wat kunt u als ouders van een pestend kind doen?

Het is niet leuk, als je hoort dat je kind wordt gepest of pest. Pesten is niet alleen belemmerend voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de gepeste, maar ook voor die van de pester. Omgaan met mensen is een vaardigheid die je leert en waar je je leven lang plezier van kunt hebben. Een pester leert zichzelf verkeerde vaardigheden. Je kunt er dan ook van schrikken als je hoort dat jouw kind pest.

1. Ga met je kind in gesprek. Probeer erachter te komen waarom je kind pest.
Voelt jouw kind zich wel/niet veilig op school?
Voelt jouw kind zich wel/niet veilig thuis?
Pest hij/zij om indruk maken op anderen?
Pest hij/zij om bij een groep te horen.
2. Vertel je kind dat pesten nooit mag. Neem met je kind door hoe hij zich anders tegen het gepeste kind kan gedragen.
3. Neem de tijd om gesprekken met hem/haar te hebben of het lukt om zich aan het bovenstaande besproken gedrag te houden.
4. Lukt dit? Beloon dit gedrag door hem/haar te complimenteren.
5. Lukt dit niet? Vraag jouw kind wat hij/zij hierin nodig heeft. Wanneer hij/zij dit niet kan benoemen vraag om expertise bij het kindcentrum.
6. Blijf het gesprek aangaan met jouw kind, zodat hij/zij weet dat hij/zij met jullie over alles kan praten.

Tips

- Probeer een vriendelijke sfeer in huis te krijgen of te handhaven, waardoor een kind zich fijn voelt thuis.
- Geef het kind positieve aandacht en doe leuke dingen met hem of haar.
- Vraag waarvoor hij of zij pest en ga daar dieper op in. Sommige pesters denken dat als je iemand niet mag, dat je hem dan mag pesten. Als de pester zich ergert aan de gepeste, bespreek dat dan met de leerkracht/PM'er.
- Goede sociale vaardigheden zijn nodig om te slagen in het leven. Lid worden van een teamsport of zelfverdedigingssport kan zinvol zijn voor het ontwikkelen van deze vaardigheden.
- Ga na of het kind genoeg zelfvertrouwen heeft, gekoppeld aan een goed zelfbeeld. Als het pesten niet stopt, is een sociale vaardigheds- of gedragstraining zeer zinvol. Vraag ernaar bij

de huisarts. Ook is het mogelijk om je kind via school aan te melden voor sociale vaardigheidstraining. Hiervoor kun je de leerkracht/PM'er of het zorgteam benaderen.

- Ga na of je kind goed in zijn / haar vel zit.
- Neem meer tijd om met je kind over serieuze en minder serieuze zaken te praten.
- Geef structuur.
- Ga na of je kind veel echte vrienden heeft, of heeft hij of zij alleen volgelingen.
- Geef als ouders het goede voorbeeld door bijvoorbeeld positief over de buren en andere mensen te praten.
- Pestende kinderen zijn niet geliefd, maar ook pestende kinderen moeten de kans krijgen om te kunnen genieten van echte vrienden. Een goede sociale vaardigheidstraining kan een kind daarbij helpen.
- Stimuleer je kind om zelf na te denken over het probleem en de oplossing.
- Spreek met school af dat je regelmatig contact met elkaar heeft, om na te gaan of zijn of haar gedrag beter wordt. Niet gepest? Fijn!

Mogelijke instanties waar men extern hulp kan zoeken

- GGZ: Alles Kits Kids (bovenbouw basisonderwijs) / zomertraining
- Centrum Jeugd en Gezin: Zij zijn om de x aantal weken op school
- Steunpunt opvoeding: voor ouders
- Schoolmaatschappelijk werk
- Bureau Jeugdzorg
- Veilig Thuis Zuidoost Brabant: Indien wordt vermoed dat kinderen "mishandeld" worden (door ouderen) in relatie met gesignaleerd pest- of slachtoffergedrag, moet de school Veilig Thuis inschakelen.
- Kindertelefoon: is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar die in vertrouwen willen praten over álles wat je bezighoudt. Ook zijn er sites waar je pesten kunt melden en hulp kunt krijgen: www.centraalmeldpuntpesten.org/ en www.meldknop.nl